

BÁBKOVÉ
DIVADLO
NA RÁZCESTÍ 62

Premiéra O Medúzke

Festival Klasyka

Od-Nowa, Poľsko

Kamil: Príbeh šteňaťa

Pilotný projekt

neformálneho

vzdelávania divadlom

Krásna Helena?

Medzinárodný

deň detí - Tajomstvá

okolo vily Dominika

ZVESTI
DIVADLA
NA RÁZCESTÍ

marec

apríl

máj

2023

Herecké obsadenie Krásnej Heleny? Ľubica Pradidová, Alena Sušilová, Marianna Mackurová a Marianna Ďuranová

PRE DETI

MAREC

O MEDÚZKE, premiéra 19. marca 2023

V nedeľu 19. marca sme verejnosti po prvýkrát vyrozprávali príbeh štvorhrannej medúzky July o tom, aké je to byť iný/iná. Aj naše rozprávanie bolo iné – vo veršoch, v posunkovom jazyku, v tónoch hudby, vo farbách piesku a mora... Pozreli si ho aj rodiny nepočujúcich a tiež čestní hostia: riaditeľ Úradu BBSK p. Matúš Hollý, riaditeľ odboru kultúry Úradu BBSK p. Peter Černek a odborná referentka pre kultúru Úradu BBSK p. Mária Šajgalíková. Pod skvelý premiérový zážitok sa podpísali: hosťujúca režisérka a scenáristka Zoja Mikotová, výtvarníčka Yumi Mráz Hayashi a.h., hudobník Zdeňek Kluka a.h., dramaturgička Iveta Škripková a ateliéry BDNR pod vedením Kataríny Mažáryovej. Hrajú: Marianna Mackurová, Marianna Ďuranová, Peter Vrťo a.h.

Príbeh *O medúzke* je ďalším titulom, ktorý realizujeme v rámci projektu MOFEM a je určený počujúcim aj nepočujúcim deťom od 3 rokov. Inscenáciu realizujeme s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja, s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a pod záštitou Veľvyslanectva Japonska v Slovenskej republike.

TELEVÍZNY KLUB NEPOČUJÚCICH

5. apríla 2023 do divadla zavítal televízny štáb pod vedením režiséra Mareka Kupča, aby kamerami zachytil a sprostredkoval čarovnú atmosféru predstavenia, divákovi verejnoprávnej televízie v relácii Televízny klub nepočujúcich. Vyspovedal aj tvorcov/tvorkyne Zoju Mikotovú, Ivetu Škripkovú, Petra Vrťa, Mariannu Mackurovú a Mariannu Ďuranovú. TKN venovaný medúzke Jule, ste si mohli pozrieť na **RTVS 2** 6. mája a v repríze 9. mája. Ak ste to nestihli, reláciu nájdete v archíve RTVS.

Link: <https://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/15249/401388#0>

Apríl

Šťastie je líška

V apríli sme divákovi opäť ponúkli rozprávku o hodnote priateľstva a hľadani štastia, v ktorej sa, po prvýkrát, v úlohe Jakuba predstavil absolvent Štátneho konzervatória v Košiciach, Akadémie umení v Banskej Bystrici (odbor herectvo) a tiež moderátor Rádia BB FM Kevin Ivanko.

"KAMIL"

Príbeh šteňatá

Pre deti
od 4 rokov.

Od 2. mája sme začali skúšať novú pôvodnú hru pre deti.
Premiéra je naplánovaná na 18. júna o 16. 00 hod. !

Inscenáciu pripravuje tvorivý tím pod vedením skúseného režiséra Mariána Pecka. Novinkou je spolupráca s renomovanou pražskou streetartovou a komiksovou umelkyňou Toybox (CZ), ktorá pripravuje výpravu inscenácie.

Na inscenácii sa podieľajú Róbert Mankovecký, hudba, bábky realizovala Michaela Urbanová. Hrá Mária Šamajová alebo Matúš Hollý. Playback Kamilovho pána nahovoril známy slovenský herec Ján Kožuch a. h. A po prvýkrát v našom divadle pripravujeme inscenáciu formou *live cinema*. Tešíme sa, že pôvodnú hru *Kamil* pre naše divadlo napísala renomovaná a populárna poľská autorka pre deti MARTA GUŚNIEWSKA. Marta je jednou z najhranejších autoriek v poľských divadlách pre deti, osobitým rukopisom vtipne a citlivo sprítomňuje svet zvieratiek a ľudí. V našom divadle úspešne hráme jej hru *Dobrá chuť, vlk!*, ktorá sa teší veľkej obľube a účinkovala na mnohých domácich a zahraničných festivaloch. Tešíme sa veľmi na Kamila. Domnievame sa, že v dnešnom svete je spoložitie ľudí a psov jednou z veľmi aktuálnych tém. Takmer v každej domácnosti nájdeme psíka. Aké to je mať psíka? Čo to prináša? Ľuďom, psom? Kto sa od koho učí? Vieme sa o seba navzájom postarať?

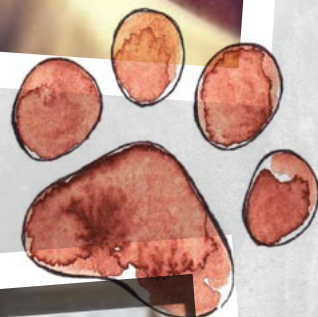
Náš *Kamil* je dojmavý príbeh psíka z útulku, ktorý sa ocitne u starého osamoteného pána. Obidvaja si musia na seba zvykať. A čo to všetko znamená pre psíka a pre jeho pána, to nám porozpráva osobne - pes Kamil. Príbeh očami malého psa o jeho (ne)prijatí do rodiny je divadelne bohatým rozprávaním o tom, čo je dôležité medzi dvoma osamelými dušami.

NENECHAJTE SI UJSTĚ NÁŠ NOVÝ DIVADELNÝ KUS PRE DETI! NECHAJTE SA PREKVAPIŤ KRÁSNOU VÝPRAVOU, PSÍKOM A ÚŽASNÝMI MOŽNOSTAMI LIVE CINEMA!

PREDSTAVUJEME VÝNIMOČNÉ OSOBNOSTI

MARTA GUŚNIEWSKA

Vyštudovala filozofiu na Univerzite v Poznani. Od r. 2007 pracuje ako dramaturgička v bábkovom divadle v Białystoku. V r. 2005 napísala prvú bábkovú hru pre deti *Rytier bez koňa*. Odvtedy napísala stovku hier, ktoré boli preložené do mnohých jazykov. Hrajú sa v českých, slovenských, litovských, bulharských, srbských, nemeckých divadlách pre deti. Získala niekoľko poľských kultúrnych vyznamenaní a ocenení. Jej hry boli inscenované v Bábkovom divadle v Košiciach, v Žiline, v BDNR a pod. Miluje bábkové divadlo, humor, animáciu a netradičné zápletky svojich hrdinov/hrdiniek. Jej dar - nájst' pekné a vtipné momenty v živote - je inšpiratívny. Tešíme sa, že prijala našu ponuku napísať hru. Informácie o autorke:

TU

TOYBOX

Vyštudovala scénoграфию na Akadémii múzických umení v Prahe a Literárnu akadémiu Josefa Škvoreckého. Pracovala ako redaktorka, editorka, kresleniu sa venovala od detstva a svoj osobitý talent vyjadrila v komiksovej tvorbe. Toybox je významná česká streetartová umelkyňa, ilustrátorka. Jej tvorivý záber je veľmi široký, maľuje muraly, organizuje výstavy a tvorí nové komiksové knihy pre deti. Výrazne sa angažuje pri ochrane zvierat, v práci s bezdomovcami, v rôznych citlivých témach sociálneho života. Je vegetariánka a abstinentka, matka, angažovaná umelkyňa, držiteľka mnohých ocenení v oblasti komiksu. Vystupuje na verejnosti s maskou. Tešíme sa, že prijala našu ponuku na spoluprácu. V BDNR sa predstavuje po prvýkrát! Viac o TOYBOX:

Ilustrácie ku Kamilovi od ToyBox

Otázky pre Mariána Pecka.

Si režisér, ktorý rád a veľmi invenčne inscenuje divadlo pre deti. Tvoríť pre deti Ťa teší.

Si režisér, ktorý vždy hľadá, ako by divadlo z každého, zdanlivo bežného príbehu vytvorilo niečo osobité a veľmi citlivé pre divákov/ diváčky, deti a dospelých.

Preto sú na mieste tri kľúčové otázky :

Prečo práve hra Kamil, pre deti od 4 rokov?

Prečo si oslovil na napísanie textu poľskú autorku Martu Guśniowsku? A v neposlednom rade, prečo si ponúkol spoluprácu Toybox, výnimočnej streetartovej a komiksovej, veľmi angažovanej a svojskej umelkyni, s ktorou spolupracuješ po prvýkrát?

Kamil preto, lebo sa rád s deťmi zhováram o vážnych témach. A zvieratá sú vážna téma. Naše spolužitie s nimi. Kamil je psík. A psík je živý tvor. A vidí sa mi, že ich je medzi nami čoraz viac. A preto som si pomyslel, že by bolo dobré a potrebné popremýšľať a pohovárať sa o nich. Keď tu tak spoločne a veľmi blízko žijeme. Zvieratá aj deti. Všetky tieto stvorenia potrebujú našu pozornosť.

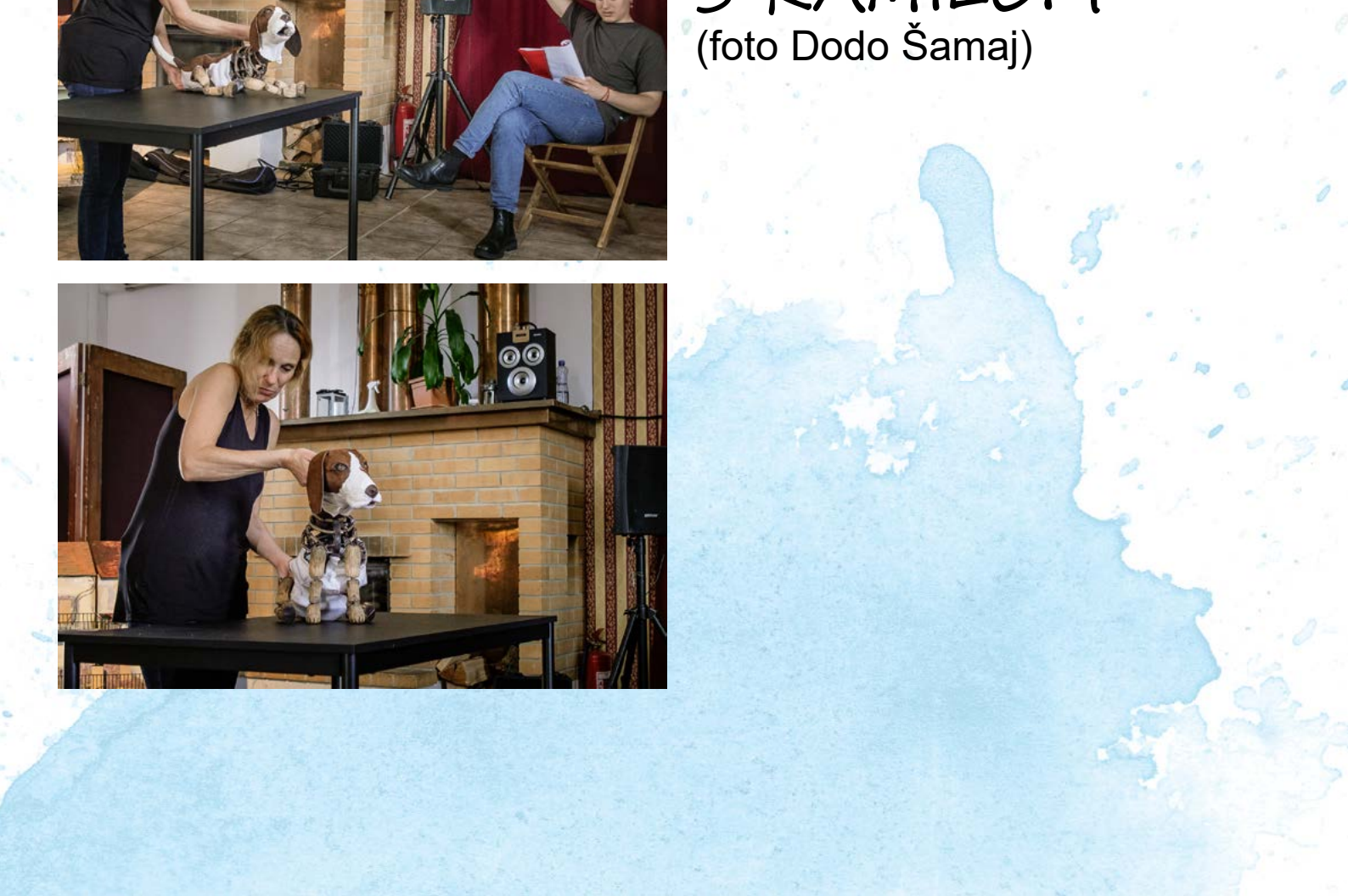
Marta píše veľa, píše dobre, píše výlučne o zvieratách, vyhovuje mi jej poetika, rozumiem jej humoru a sme priatelia. To sú dosť dobré dôvody na to, aby som ju oslovil. Som rád, že súhlasila.

K ToyBox som sa dostal takmer náhodou. A som veľmi vd'ačný za túto náhodu. Keď som premýšľal o *Kamilovi*, často mi napadol komiks, ulica, zadné dvory, parky, lampy, popísané steny. Svet mesta s každou jeho poéziou a pravdivosťou. Keď som sa dozvedel, že ToyBox žije, tvorí a že má zverejnený kontakt na seba - zavolať som jej, pohovárati sme sa, porozprával som jej o čom, prečo, poslal som text, stretli sme sa v jej ateliéri v Prahe. ToyBox súhlasila a spolupracujeme. A je to pekná a veľmi príjemná spolupráca. ToyBox je naozaj skvelá a má môj veľký rešpekt. Dokonca vyštudovala scénografiu na DAMU. Divadlu sa ale nevenuje, teraz však spravila výnimku. A celkom si pochvaľuje. A ja tiež!

PRACOVNÉ FOTO S KAMILOM

(foto Dodo Šamaj)

The background is a dark, mottled texture with shades of brown, black, and grey, resembling aged paper or a rough surface. A light blue rectangular box is centered horizontally and vertically, containing the text.

PRE MLADÝCH L'UDÍ
A DOSPELÝCH

MAREC

FEMINISTICKÉ DIVADLO A JEHO SLOVENSKÁ CESTA

Na pozvanie Teatrologickej spoločnosti v Čechách sa **8. marca 2023 o 16. 30 hod.**, na symbolický sviatok žien, uskutočnila v **Brne** prednáška Ivety Škripkovej *Feministické divadlo a jeho slovenská cesta*. Pozvanie na prednášku úzko súvisí s vydaním rovnomennej knihy v r. 2022 v edícii Divadelného ústavu. Prezentácia sa konala na Katedre divadelných štúdií Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity a súčasne bola dostupná online. Jej súčasťou bol aj zozrieh vybranej tvorby štúdia T.W. I. G. A. „*Monografia Ivety Škripkovej je vôbec prvou odbornou publikáciou, ktorá sa venuje prieniku feministického umenia a filozofie do slovenskej divadelnej praxe. Vzácny prínosom je práve zameranie sa na dokumentáciu a hĺbkovú analýzu feministického divadla na Slovensku od deväťdesiatych rokov. Ide o výberový a subjektívny exkurz do problematiky a aj v tom tkvie jeho výnimočnosť, pretože čitateľa zároveň nabáda k úvahe o zdrojových myšlienkových kódach súčasného slovenského feministického divadla. Ivetu Škripkovú môžeme považovať za jeho iniciátorku a zakladateľku.*“ (zdroj: Teatrologická spoločnosť)

V rozhovore teatrologičky Nadeždy Lindovskej s autorkou knihy, divadelníčkou Ivetou Škripkovou sme v stredu 29. marca o 17:00 h. uviedli novú publikáciu Divadelného ústavu v Bratislave *Feministické divadlo a jeho slovenská cesta* do života aj v Banskej Bystrici, po predchádzajúcom krste v Bratislave (22.11. 2022). Po prezentácii, o 19:00 h. si zúčastnení mohli pozrieť legendárnu inscenáciu *Neplač, Anna* v hlavnej úlohe s Mariannou Mackurovou.

MAREC, APRÍL

PRVÝ PILOTNÝ PROJEKT neformálneho vzdelávania divadlom na Slovensku medzi divadlom a Univerzitou Mateja Bela.

Začiatkom letného semestra akademického roka 2022/2023 sa začal zaujímavý projekt spolupráce neformálneho vzdelávania divadlom medzi Pedagogickou fakultou UMB, Filozofickou fakultou UMB a Bábkovým divadlom na Rázcestí, **ktorý vznikol ako prvá kultúrno-spoločenská a vzdelávacia aktivita v oblasti školstva a v oblasti kultúry na Slovensku.** Je to prierezová vzdelávacia inovatívna medzirezortná aktivita, ktorej cieľom je formovať osobnosti s pozitívnym vzťahom k divadlu/k umeniu, mladých ľudí citlivo vnímajúcich význam kultúry a divadla v spoločnosti a vo svojom budúcom živote. Súčasne tento projekt stimuluje význam kreativity potrebnej pre vlastnú sebarealizáciu človeka.

Táto spoločná univerzitno-divadelná platforma je zameraná na formovanie diváckej estetickej a kultúrnej gramotnosti budúcich pedagógov a pedagogičiek, ale aj študentov, študentiek iných profesií. Celkom 45 študentiek a študentov prostredníctvom predmetov divadelná gramotnosť (FF UMB) a študentské divadlo (PF UMB) absolvovalo stretnutia s divadlom priamo v divadle, v dvojtýždňových blokoch. Na príprave projektu zo strany UMB sa podieľali vysokoškolské učiteľky Lujza Urbancová, Nadežda Zemaníková, Anna Slatinská, Eva Pršová (FF UMB), Zuzana Kováčová Švecová, Lýdia Simanová (PF UMB). Stretnutia vo forme seminárov, prednášok, tvorivých hereckých a výtvarných workshopov, diskusií a návštevy vybraných predstavení sa konali počas mesiacov marec a apríl 2023. Celkom sa

uskutočnilo dvanásť pracovných vzdelávacích stretnutí, na ktorých sa podieľali pozvané lektorky a lektori: Dagmar Inštitorisová, Iveta Škripková, Marián Pecko, Barbora Jurínová a Veronika Kořínková-Willems (Edudrama), Mária Šamajová a Katarína Mažáryová. Študentky a študenti sa zúčastnili 2 predstavení pre deti (O medúzke, Výčiny slovenčiny) a štyroch predstavení pre dospelých (Neplač, Anna!, peneLopa, T.V. recepty, Variácie lásky). Každá skupina absolvovala dve predstavenia, tvorivý slovesný, herecký a výtvarný workshop.

Cieľom projektu bolo zoznámiť s divadlom mladých ľudí, z ktorých väčšina doteraz vôbec nenavštívila bábkové divadlo, resp. mali s ním len minimálny kontakt. Účastníci vzdelávania sa zoznámili so zázemím divadla a základmi divadelnej práce, spoznali a analyzovali emocionálny a divadelný zážitok. Dôležitou súčasťou projektu bolo tematické hľadanie využitia potenciálu divadla vo vyučovaní, resp. v ich budúcej praxi, ale aj toho, ako prepojiť divadlo, edukáciu a rodinu. Dramatická edukácia je pre budúcich pedagógov a pedagogičky dôležitá aj v súvislosti s kurikulárnymi zmenami, ktoré v nasledujúcich rokoch čakajú náš školský systém.

Pevne veríme, že tento pilotný ročník nebol posledný, a že už od nasledujúceho semestra budeme môcť ponúknuť takúto formu vzdelávania pre ďalších záujemcov aj v zimnom semestri.

Iveta Škripková (BDNR)

Zuzana Kováčová Švecová (KEPPG PF UMB)

Lujza Urbancová (FF UMB)

Na záver stretnutí pripravili študenti/študentky myšlienkovú mapu, kde odpovedali na otázku – Načo je divadlo?

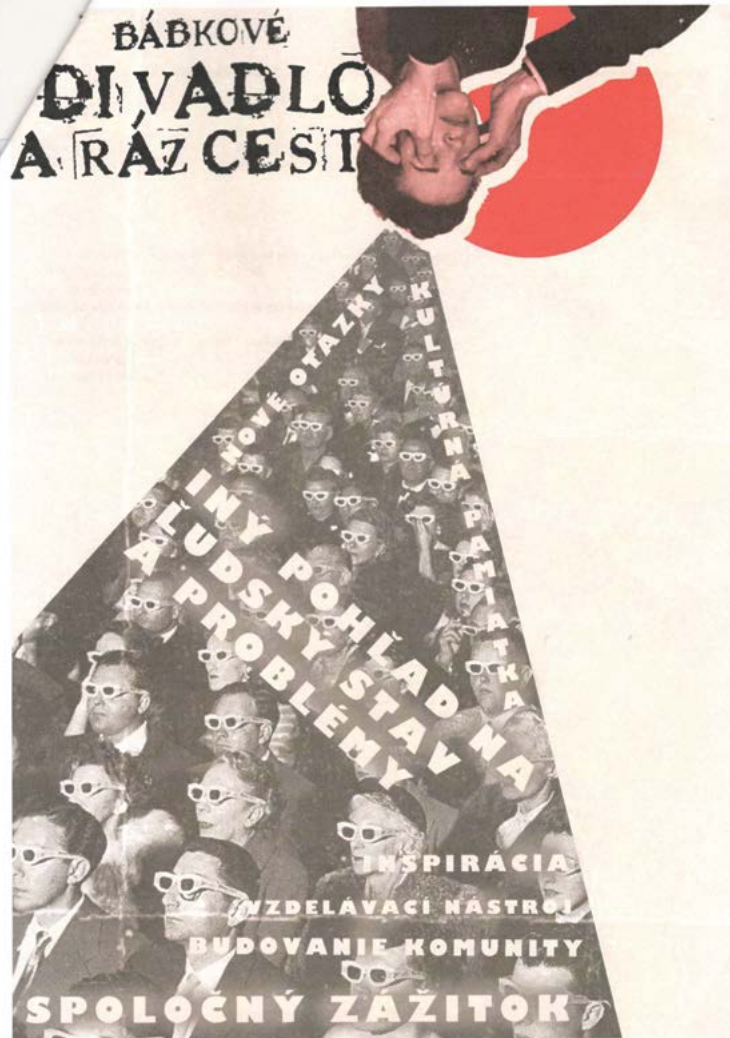
Prinášame pár ukážok z myšlienkových máp.

ČO JE TO DIVADLO

- Divadlo je hra
- Hra = základ divadla a aj života, je to akákoľvek činnosť, ktorá má nejaké pravidlá (na rozdiel od života) a vedie k nejakému cieľu
- = je aj základom tvorivosti, podnecuje ju = je to aj princíp divadla
- Stvárnenie deja na javisku
- Postavené na zmysloch, ako jediný typ umenia je časopriestorové
- Bábkové divadlo = syntetické divadlo – používajú sa tu všetky divadelné prostriedky
- Pre mňa sa stalo aj miestom citovej aj intelektuálnej stimulácie (začala som o veciach premýšľať inak, v iných súvislostiach, a aj tvorivejšie pristupovať k životu).
- Čím na mňa divadlo pôsobilo emočne? Prepojenie s hercami, resp. s ich rolami. Mnohé scény z predstavení (znásilnenie slúžky, smrť detí) ma dojali k slzám. Divadlo ma inšpirovalo hľadať krásu okolo mňa a viac sa tešiť z maličkostí. Mám pocit, že ma emočne prebudilo.
- S emočným prebudením sa spája aj menej strachu z prejavovania mojich emócií pred druhými. Užim sa stáť si za svojim názorom a verbalizovať nespokojnosť ak som v situácii, ktorá sa mi nepáči (a necítiť sa pri tom trápne!).
- Výhody – okrem vyššie zmienenej som sa dozvedela o Ursule Kovalyk, ktorú som pred stretnutiami v divadle nepoznala (!). Vrátila som sa k čítaniu Simone de Beauvoir a Françoise Sagan.
- Najväčšia výhoda – našla som si cestu k divadlu. Nikdy som ho nenavštevovala, nemyslela som si, že je v ňom pre mňa ako pre diváčku miesto. Toto moje nastavenie sa zásadne zmenilo, už teraz sa teším na ďalšie predstavenia, ktoré navštívim. A budem k tomu jedného dňa viesť aj svoje deti (aby neskončili ako ja a neobjavili čaro divadla až v 24. rokoch).
- Pozitívne tiež hodnotím aj stretnutie s cudzineckou skupinou a s rôznymi typmi osobností – všetci sme spolu museli nejakým spôsobom vychádzať aby to celé fungovalo a to bola tiež škola sama o sebe. Rovnako ako posúvanie hraníc komfortnej zóny v prípade dychových a pohybových cvičení či v tvorivých dielniach.
- Prekážky z mojej strany – nedostatok sebavedomia, nedokázala som sa na stretnutiach dostatočne uvoľniť, a teda ani reagovať spôsobom, akým by som chcela. Napriek tomu, že sa na stretnutiach opakovalo, že zlé odpovede neexistujú, ja som sa stále bála, že sa niektorými svojimi názormi strápnim. Dokonale uvoľnená som bola až na predstaveniach.
- išlo ale o skvelú skúsenosť, ktorú by som si bez rozmyšľania hneď zopakovala.

Mária Bebejová

Anastasiia Nikitina

Bábkové divadlo na Rázcestí

EVERYDAY THEATRE

BANSKÁ BYSTRICA

NA STRETNUTIA DO DIVADLA SOM SA ZAKAŽDÝM TEŠILA A TO AJ Z DÔVODU, ŽE SA NAUČÍM NIEČO NOVÉ..

RADOŠŤ - ÚŽAS - NADŠENIE KREATIVITA

UČITEĽ / HEREC
ich spoločným znakom je tvorivosť.
Počas "hry" pracujú s jazykom, prejavujú emócie, improvizujú..
Tak ako vyučovacia hodina aj predstavenie v sebe zahŕňa edukáciu.

VÝSLEDOK Z VÝTVARNÉHO WORKSHOPU:
"PÁV ESTHER"

- PREPRACOVANÉ STRETNUTIA A WORKSHOPY
- INŠPIRATÍVNI LUDIA
- PRÍJEMNÁ ATMOSFÉRA
- ORIGINÁLNE INSCENÁCIE

„HRA JE OBLÚBENÝM SPÔSOBOM UČENIA SA NÁŠHO MOZGU.“
- DIANA ACKERMAN

Patricia Kasalová

DIVADELNÁ GRAMOTNOSŤ

Čím na Vás divadlo pôsobilo emočne?

Najväčšie emócie som pociťovala počas predstavenia, ani som si neuvedomila, že počas takej krátkej doby budem prežívať veľa rôznych emócií súčasne. Výkony hercov boli natoľko úžasné, že som prežívala každú jednu emóciu s nimi a tieto emócie so mnou zostali aj po predstavení.

Čím na Vás divadlo pôsobilo mentálne?

Z mentálneho hľadiska mi divadlo pomohlo aspoň nachvíľu odísť z každodenných starostí a myšlienok, taktiež aj stereotypu. Bolo to niečo nové a zároveň relaxačné / oddychové oproti škole, vždy vládla priateľská atmosféra.

V čom ste videli výhody tohto stretávania?

Dozvedela som sa veľa nových a zaujímavých vecí o divadle, ale aj o ľuďoch a veciach, ktoré sa v divadle využívajú. Páčili sa mi workshopy, ktoré sme absolvovali a aj možnosť diskusie s herečkami po predstaveniach.

V čom boli, videli ste prekážky z Vašej strany?

Časová náročnosť.

Lenka Beranová

MYŠLIENKOVÁ MAPA

- časové zladenie
- tvorba origami, brala by som skôr výrobu nejakej nezvyčajnej bábky napríklad

- videnie aj za oponu divadla (divadelné frázy, funkcie a iné)
- práca s bábkami, oboznámenie sa s nimi
- práca s jazykom, rečou (rozvoj slovnej zásoby, hra so slovami a skladbami viet)
- 2 divadelné predstavenia, ktoré boli nezvyčajné a vidieť ich bol zážitok
- workshop, ktorý momentálne odporúčam známym učiteľkám v ZŠ
- nápady pre proces riadenia v praxi

- divadelnými hrami
- prácou s bábkami
- celková hodina s pani, ktorá nám predstavovala bábky
- celkový priestor danej inštitúcie na mňa pôsobil emočne a tak som tam rada chodila, kochala sa a premýšľala aké to musí byť pracovať tam
- keďže som tam bola jediná druháčka občas som sa tam cítila divne, ale tých chvíľ bolo veľmi málo na to koľko som ich v skutočnosti čakala (zaraďujem sa ku skupine introvertných ľudí)

- pri každom stretnutí to bol pre mňa oddych, ktorý mi niečo dal
- hra s jazykom sa mi veľmi páčila, na ceste domov vlakom som neskôr celý čas skladala slová do viet a zdala som sa sama sebe ako nejaký spisovateľ – tieto veci budem robiť často pretože ma to rozvíja a vidím to ako niečo obohacujúce a pozitívne
- úprimne pár fráz som si zapamätala z prvého stretnutia, ale mnoho som ich zabudla
- každé stretnutie bolo provokačné, kde sme museli zapojiť všetky mozgové bunky (aspoň za mňa)
- nemôžem nespomenúť workshop s paniami z Bratislavy, ktorý som si nesmierne užila to vo mne prelomilo ľady pre proces výučby, ktorý prostredníctvom toho stretnutia môže už realizovať inak

Patricia Pavlíková

Vďaka divadlu vieme v žiakoch pestovať emocionálnu stránku ich osobností.

Dokáže v ľuďoch prebudit' lásku k rôznym formám umenia.

Som veľmi šťastná, že som mala možnosť zúčastniť sa tohto projektu. Prebudil vo mne obdiv a záujem o divadlo. Veľmi sa mi páčilo, že sme mali možnosť pozrieť si rôzne druhy predstavení (detské, dospelácke, večerné ale nezvyčajne fyzicky blízke).

Veľmi oceňujem možnosť rozhovoru s hercami, režisérom, divadelnou kritičkou a samotnou autorkou hier. Mali sme možnosť dozvedieť sa o reálnom fungovaní divadla, o umelcoch a ich životoch. O skutočnostiach každodenného typu, ktoré by nám predtým možno nikdy nenapadli. Hodiny v divadle mi naozaj dali mnoho a som za to vďačná.

Privádza nás na iné myšlienky...

Načo je divadlo?

Prostredníctvom divadla dokážeme deťom nielen priblížiť mnohé historické udalosti, diela či známe postavy, ale predovšetkým im ponúknuť príbeh. Príbeh, ktorý naozaj prežijú, pretože v nich vyvolá celú škálu pocitov a dojmov. Ponúkne im teda zážitok.

Divadlo nám často ponúka iný pohľad na svet.

Divadlo v nás vyvoláva silné pocity a často nezabudnuteľný zážitok.

Učí nás o živote.

Vďaka tomuto projektu som si uvedomila, aké dôležité je pestovať v mladých ľuďoch lásku k umeniu.

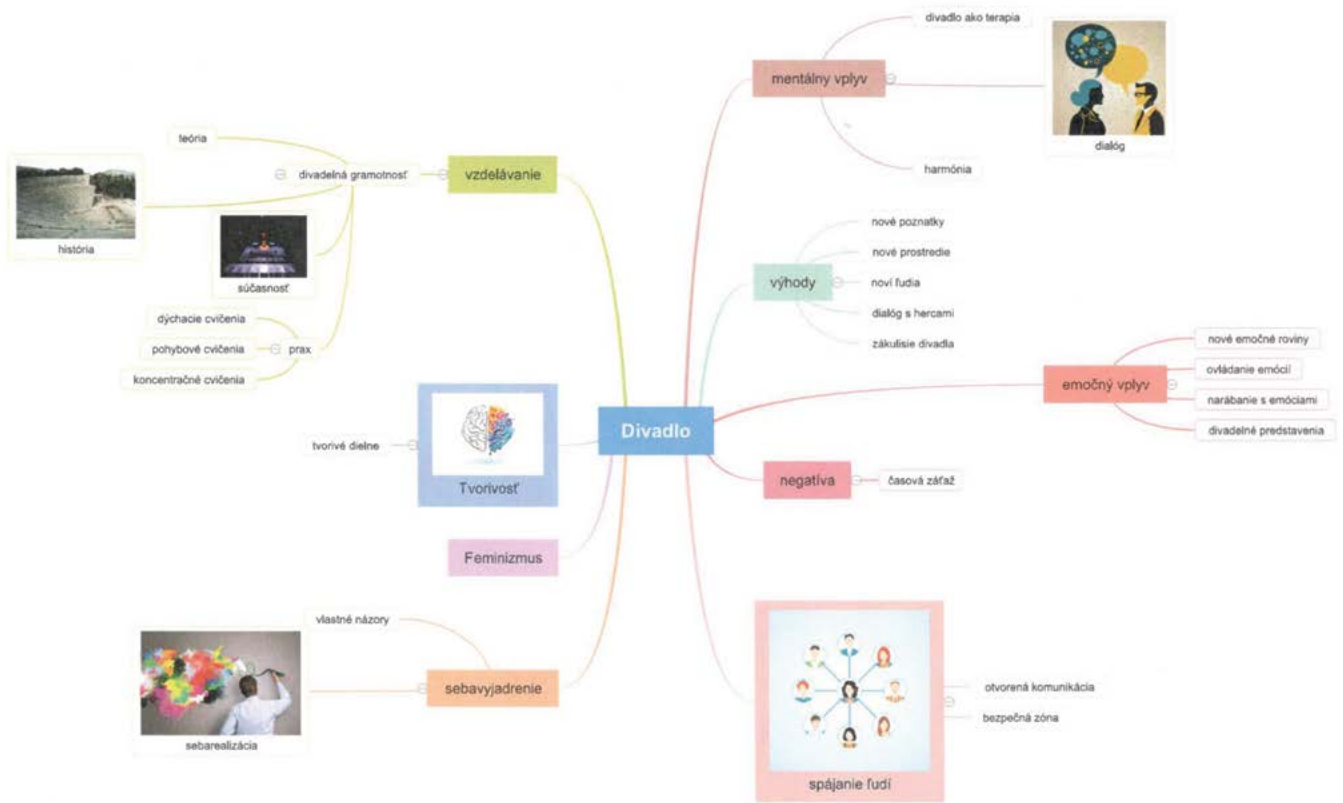
Ako budúci učiteľka by sme to mali byť práve my, kto deťom bude v tomto smere vzorom. Práve my by sme mali deti naučiť chodiť do divadla, pestovať a vážiť si umenie okolo nás.

Divadlo vo mne vzbudzuje neopísateľnú lavínu pocitov. Je to silné, krásne, nevyspytateľné a vzrušujúce. Trvá pár dní kým ma to prejde...

Pomáha nám rozvíjať tvorivosť a fantáziu.

Na divadle sa mi najviac páči, ako dokáže v každom človeku vyvolať niečo iné. Je krásne, ako si každý z predstavenia odnáša to svoje.

Vypracovala: Ema Hrušíková

Martina Vodičková

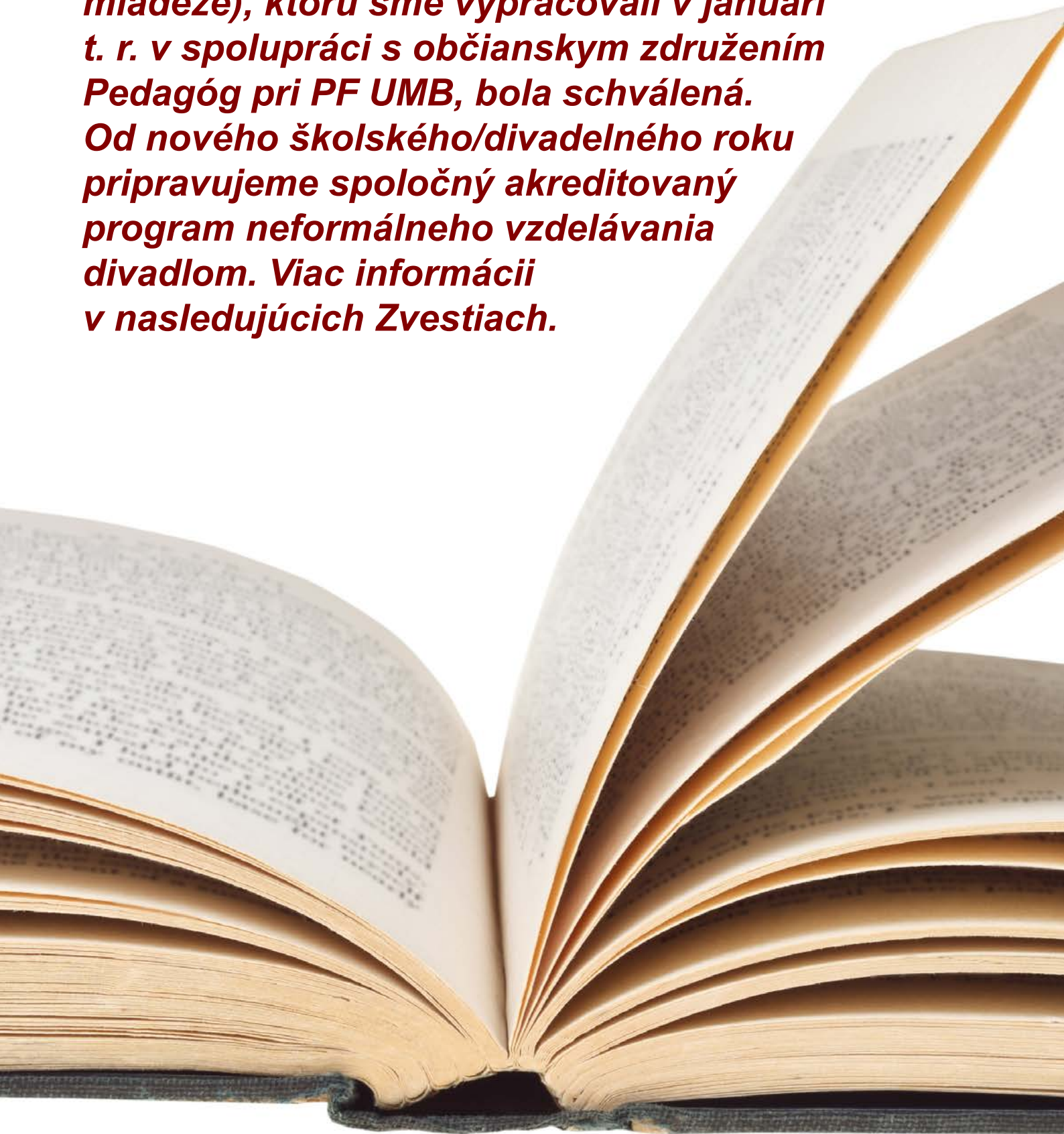
Martina Urdáková

FOTO Z NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA DIVADLOM

(Foto: Adam Schwarz)

Dobrou správou je, že naša žiadosť o akreditáciu projektu Vzdelávanie divadlom v rámci schvaľovacieho procesu na NIVAM (národný inštitút vzdelávania a mládeže), ktorú sme vypracovali v januári t. r. v spolupráci s občianskym združením Pedagóg pri PF UMB, bola schválená. Od nového školského/divadelného roku pripravujeme spoločný akreditovaný program neformálneho vzdelávania divadlom. Viac informácií v nasledujúcich Zvestiach.

MÁJ

KRÁSNA HELENA?

PREMIÉRA 9. júna o 19. hod.

Flexxila

Umelecké a intelektuálne voľné združenie
Staré mýty v súčasnosti

Dramaturgia: Iveta Škripková

Hudba: Anton Jaro ml. a.h.

Pohybová spolupráca: Libuša Bachratá a.h.

Réžia, výprava: Zoja Zupková a.h.

HRAJÚ

Dubica: Alena Sušilová a. h.

Kraslica: Marianna Ďuranová

Mladica: Ľubica Pradidová

Zrelica: Marianna Mackurová

Vyrobili ateliéry BDNR pod vedením Kataríny Mažáryovej.

Zvuk: Marek Horváth, svetlo Pavol Bukovina.

Javisková technika: Samuel Mažáry, Martin Zemko,
pod vedením Daniela Chlumeckého.

Druhý titul projektu Flexxila, v ktorom sa v generačnej výpovedi autorského a režijného tandemu Michaela Zakuťanská a Zoja Zupková venujeme téme krásnej Heleny Trójskej. Text vznikol na objednávku divadla. Sme veľmi radi/rady, že tvorivý tandem Zakuťanská – Zupková prijal naše pozvanie. Téma ženskej krásy je stále aktuálna, veľmi protirečivá a náročná na uchopenie. Prečo a komu slúži tento mýtus krásy? A aký k nemu majú vzťah ženy? Aj o tom je táto inscenácia.

MICHAELA ZAKUŤANSKÁ

autorka

Je absolventkou Vysokej školy múzických umení v Bratislave, kde študovala dramaturgiu. Je výraznou predstaviteľkou strednej generácie súčasných dramatikov/dramatičiek. Jej hry sú cenené pre originálnym štýl a nekompromisný generačný pohľad na súčasnosť. Autorkine hry uviedli viaceré slovenské divadlá medzi nimi Štúdio 12 Bratislava, Mestské divadlo Žilina či Divadlo Alexandra Duchnoviča v Prešove. S režisérkou Júliou Rázusovou v roku 2013 založili alternatívne Prešovské národné divadlo. V roku 2013 spolu s režisérkou Júliou Rázusovou založili Prešovské národné divadlo (PND). Ako dvorná dramatička vytvorila pre PND – *Single radicals* (2013), *Kindervajco* (2015), *Good place to die* (2015), *Deň, keď zomrel Gott* (2017), *Cesta hrdinov* (2018) a *Jahodové polia* (2019), *Dospelosť* (2021). Autorsky spolupracuje so Slovenským rozhlasom RTVS (rozhlasové hry, minidrámy, adaptácie divadelných hier, dramatisácie klasických diel) a Mall.tv (seriál Kavej). BDNR uvádza jej autorskú tvorbu po prvý raz.

Dovoľte, aby sme Vás predstavili nášmu publiku. Náš rozhovor sa bude týkať písania. V BDNR uvidíme po prvýkrát Váš autorský text, hru Krásna Helena?. Zďaleka to však nie je Váš prvý text, ktorý ste napísali (napriek pomerne mladému veku). Vašu tvorbu označujú napr. : ... Tvorí a žije v duchu poetiky konzervatívneho anarchizmu (ktorý manifestovala v roku 2004) a ktorý spolu so živelnosťou prešovskej národy, bytostným

intelektuálnym punkom a súčasným jazykom (živým a dramatickým) vytvára z jej textov neobyčajné generačné výpovede... (Drevo a srd.) Kedy ste začali písať? Čo Vás doviedlo k tomu, že sa venujete profesionálne písaniu dramatických textov?

Písať som začala v podstate hneď, keď to bolo pre mňa technicky možné a v druhom ročníku na základnej škole som venovala veselé básničky napísané do zošita mojej triednej pani učiteľke. V tom období sa zo mňa stávala aj malá vášnivá čitateľka a keď som v čítanke videla prvý dramatický text, rozprávku Sol' nad zlato, tak som ju hneď naskúšala so spolužiakmi v družine. Zaujalo ma to tak, že som sa pokúšala o vlastné adaptácie rozprávok a nacvičovala som ich s deťmi na ulici. Od detstva som bola pozorovateľkou, ktorá rada počúvala rozhovory dospelých. Na strednej škole som písala poéziu, aj kratšie prózy. S našim slovenčinárom Jurajom Sabolom sme mali autorský klub, v ktorom sme si naše výtvory čítali. Na gymnáziu fungovalo aj študentské divadlo v ktorom som účinkovala, a pre ktoré som skúšala aj písať. Veľmi som chcela ísť na vysokú školu, kde by bola možnosť vzdelávať sa najmä v písaní prózy, ale také školy u nás neexistovali, okrem VŠMU som bola prijatá aj na slovenčinu a na estetiku. Dlhú som si nebola istá, či mám dostatočný talent na písanie, s hrou Havaj, s ktorou som debutovala v súťaži Dráma sa mi otvorila cesta, ktorá ma nasmerovala práve k písaniu drámy, ktorá je pre mňa zaujímavá práve tým, že má v sebe možnosť prepájať žánre, filozofiu, psychológiu a diskurz doby. Dráma dáva dramatikovi možnosť porozprávať sa.

Pri Vašej tvorbe som našla zmienku o tom, že ste svoje ideové tvorivé východiská sformulovali do manifestu konzervatívneho anarchizmu. Bolo to v r. 2004. Nikde som nenašla informáciu, čo to znamenalo a či to stále platí?

Konzervatívny anarchizmus som manifestovala napísaný na toaletnom papieri z balkóna jednej chaty, keď som mala sedemnášť. Vtedy sa toho moji rovesníci, s ktorými sme podnikali rôzne kultúrne aktivity pankového charakteru chytili a vyšiel aj v časopise Egoistova pazucha, ktorý vydával Peťo Pankúch. Dnes to hodnotím skôr ako druh recesie, v ktorom som skôr nefilozoficky, v nadšení zo všetkých -izmov sformulovala to, v čom som vyrástla. Teda kombináciu výchovy veľmi mladých uletených rodičov a konzervatívnych starých rodičov. A myslím, že ten názov v sebe nesie potrebu silných navzájom si odporujúcich

kontrastov, ktorú cítim ako jeden z motívov tvorby. Samotný obsah manifestu si už veľmi nepamätám, a z toho, čo si pamätám si myslím, že viac už neplatí.

*Časť Vášho profesionálneho divadelného života sa spája s Prešovským národným divadlom (2013 – 2021), ktoré ste založili s režisérkou Júliou Rázusovou. Pre toto divadlo ste napísali *Single radicals* (2013), *Kindervajco* (2015), *Good place to die* (2015), *Deň, keď zomrel Gott* (2017) a *Cesta hrdinov* (2018), *Jahodové polia* (2019), *Dospelosť* (2021). V r. 2017 vydalo *Drewo a srd* Prešovskú trilógiu, tri hry z tohto obdobia. Po rozluke s Júliou Rázusovou ste začali spolupracovať s režisérkou Zojou Zupková, ktorá je podpísaná pod posledné inscenácie PND. Po zániku divadla ste založili *OFFline – tvorivý ostrov, kde je možné byť a nebyť.. Tento tvorivý ostrov funguje?**

Len doplním, Zoja režírovala už *Kindervajco*, druhú inscenáciu PND a so Zojou som spolupracovala už na jej absolventskej inscenácii *Rodinné príbehy* paralelne popri Júlii. Tvorivý ostrov funguje, ale je to ozaj malý ostrov, a keďže to nie je rozľahlá pevnina a treba naň doplávať, tak momentálne máme na repertoári prvú inscenáciu *Tí druhí*, ktorú režíroval Jozef Vlk. *Offline* nemá ostrý štart ako PND, ani ambíciu každý rok vyprodukovať inscenáciu. Nevnímam situáciu nezriadených divadiel ako ružovú, preto je to skôr priestor na tvorbu inscenácií zo silnej tvorivej potreby a s grantovo nenásilným načasovaním.

Vaše hry uviedli aj „kamenné divadlá“ (viacero textov Mestské divadlo v Žiline), v čom bol a je rozdiel, podľa Vás, pri tvorivom procese/skúšaní hier v PND a v iných divadlách? S čím musí dramatik/dramatička počítat pri takomto procese osvojovania si hry v inom divadle? Čo je prekvapujúce a čo treba podľa Vás pomenovať? (O čom sa veľmi nehovorí, alebo nedá veľmi otvorene hovoriť?)

Najdôležitejšie je porozumenie a rešpekt medzi dramatikom a režisérom. Pokiaľ existuje medzi touto dvojicou vzájomná dôvera a schopnosť na svoje podnety reagovať, vzniká hlboký tvorivý proces. Pre mňa najhoršie dopadli inscenácie, kedy režisér, alebo režisérka extrémne silno chválil text, čakala som, čo z toho bude a výsledok ma veľmi silno sklamal. Zároveň som zažila procesy, pri ktorých som nebola a vznikli inscenácie, ktoré ma nadchli. Napríklad *Lenivosť*, ktorú režírovala Dáša Krištofovičová vrámci projektu *Anómia* v DPOH. Dvojice

asi rovnako ako vo vzťahu musia mať od divadla podobné očakávania, musia sa im páčiť rovnaké veci, zároveň je tu potreba navzájom prekvapovať a mali by zdieľať názor na „výchovu detí.“ Ak má raz niekto konzervatívnejšiu poetiku, tak v kombinácii s anarchistickým textom žiaľ konzervatívny anarchizmus nevzniká. Tak to nefunguje. Dôležitá je zároveň aj miera medzi textom a réžiou. Dramatik a režisér sú tandem a nemali by podliehať snahe nad sebou vynikať. Režisér nesmie škrtat' text bez toho, aby to s autorom konzultoval a autor zas má reagovať na potreby režiséra pri úpravách textu.

Ste dramatička. Status dramatikov/dramatičiek na Slovensku, ale aj v Čechách, je nízky (nedávno skončila súťaž Dráma 2022 a na vyhodnotení zazneli v tomto zmysle vyjadrenia českých kolegov/kolegýň). Zdá sa, že ak chcú, aby sa ich hry hrali, musia si založiť vlastné divadlo a vychovávať vlastné publikum. V jednom rozhovore ste napísali... „väčšinou si režiséri myslia, že tým slovenským textom treba pomôcť, že nie sú dostatočne pripravené na inscenovanie, jazyk je literárny, situácie nesituačné... dramatik bez kontaktu s divadlom potom môže akceptovať len škrtý. Určite by niektorí dramatici, najmä začínajúci, viac získali, keby pri tomto procese boli.. a upravovali text na podnet režiséra/režisérky.“ Súhlasím s Vami, dá sa zmeniť tento stav?

Tak ako sa systematicky pracuje s ochotníkmi, sa dá systematicky pracovať aj s mladými dramatikmi a dramatičkami. Zárodky tu sú, ale podpory v zmysle remeselnej prípravy je veľmi málo a vyučuje sa skôr v štýle veď niečo napíšete a potom sa o tom porozprávame. Mne najviac na škole chýbalo osvojenie si remesla. Pokiaľ nie je zvládnutá technika, tak autor nemá nástroj na ktorom by vedel hrať to čo chce, ako chce a tak vznikajú technicky nie celkom dobré texty, ktoré môžu byť aj nápadité, no nikto nevie pomenovať, kde je chyba a nikto ich nechce inscenovať. Na škole som mala pocit, že už keď niekto niečo vie, tak nepovie, aby náhodou nevychoval konkurenciu na tomto malom trhu sám sebe. A ak je niekto dobrý, tak nech si to vydrie.

O čom potrebujete písať? V čom Vás jazyk a divadlo priťahuje?

O hľadaní, o cestách, zmysle života, úlohách, ktoré máme, tom, čo nám bráni ich plniť, o pravde, človeku, aj o tom, čo nepoznáme. Divadlo môže klásť otázky, meniť životy, zahnať hlad, aj spochybňovať status quo...

ZOJA ZUPKOVÁ

scénografka, režisérka

Je absolventkou Vysokej školy múzických umení v Bratislave, odborov bábkarská scénografia a kostýmová tvorba a bábkarská réžia a dramaturgia. V súčasnosti pôsobí na VŠMU ako pedagogička. Ako hosťujúca výtvarníčka a režisérka pohostinne spolupracovala s mnohými bábkovými a činohernými domácimi a zahraničnými divadlami, napr. Divadlo Ludus, Bratislava, Bábkové divadlo, Žilina, Staré divadlo K. Spišáka v Nitre, Divadlo Andreja Duchnoviča v Prešove a inými., ako aj v zahraničí Teatr Lalka, Varšava (PL), Bábkové divadlo v Osijeku (HR) a pod. Tvorí pre deti a pre dospelých. V r. 2019 začala spolupracovať s Michaelou Zakuťanskou v autorsko-režijnom tandeme v Prešovskom národnom divadle. V PND je podpísaná ako režisérka pod inscenácie *Cesta hrdinov* (2018), *Jahodové polia* (2019), *Dospelosť* (2021). Spolupracovala s RTVS, kde pripravila cyklus rozprávok *TO SÚ VECI!* (2021). V BDNR sa predstaví po prvý raz.

Čo rozhodlo, že ste sa začali venovať divadlu?

Moja cesta k divadlu nebola priama ani jednosmerná. Odvíjala sa od fascinácie umením ako takým a od určitej bytostnej potreby tvoriť.

Mojím detským snom bolo maľovať obrazy na veľké formáty alebo ilustrovať knihy (doma som pokreslia takmer všetky steny a detské knižky). A práve tento sen sa mi teraz plní v 3D rozmere na divadelných doskách. Môžem tu v čase, priestore a pohybe naplňovať obraz významom - významu a myšlienke dávať tvar, farbu či vyjadriť ho pomocou hmoty.

Všetko sa prakticky začalo, keď som objavila odbor bábkarskej scénografie na VŠMU (prihlásila som sa a prijali ma). Zaujalo ma, že sa tu zlučuje hneď niekoľko oblastí (nielen) výtvarného umenia akými sú socha, maľba, grafika, kostýmová a textilná tvorba,

práca s priestorom, uvažovanie v materiáli, dizajn, technológia .. V neposlednom rade tiež konceptuálne myslenie a mnohokrát intenzívna práca s literárnou predlohou.

Ako pri každej tvorbe tu samozrejme dochádza ku kontaktu aj s inými oblasťami ľudského bádania a poznania - s vedami humanitnými aj prírodnými. Centrom záujmu je človek, svet, vesmír - kultúra, história, filozofia, psychológia, sociológia, biológia, fyzika, metafyzika, náboženstvo, mytológia, spiritualita.. Zároveň sa tu spája tvorba kolektívna s tvorbou individuálnou.. Táto rozmanitosť, ktorá k divadlu prirodzene patrí, ma napokon pritiahla ako magnet.

Ste dvojdomá tvorivá bytosť, spájate výtvarnú a režijnú profesiu, to nebýva časté. Ako si spolu rozumejú tieto profesie vo Vás?

Asi ako ľavá a pravá ruka alebo noha... Pracujú pre vyšší celok v neoddeliteľnej súčinnosti. Obzvlášť v prípade druhu divadla, ktorý je mi blízky, ktorý aktuálne preferujem a tvorivo sa mu venujem- teda druhu divadla významovo pracujúceho nielen s textom, hereckým materiálom a ľudskou psychológiou, ale aj s hmotou (objektom, bábkou) či priestorom - majú obe tieto profesie pri vzniku inscenačného kľúča rovnako dôležitý zástoj. Niekedy je to práve scénografia, od ktorej vychádza prvý impulz. (Zásadný impulz však môže vyjsť aj z inej strany napríklad od autora/ky hudby.)

Celkovo komponenty alebo zložky divadelného diela pri tvorbe nehierarchizujem (teda určite nie tak, ako je to v prípade tzv. „režisérskeho“ divadla). Pokladám ich za rovnocenné. V ideálnom prípade spolupracujú v synergii a harmónii- ako orgány jedného organizmu. Rovnako dôležitý je pre mňa tvorivý vklad autora/ky textu, dramaturga/gičky herca/čky, hudobníka/čky, choreografa/ky.

Pravdou však je, že zastávať obe profesie naraz si vyžaduje určitú vyššiu mieru zodpovednosti. Je to tiež náročnejšie z hľadiska času a energie. Preto veľmi rada spolupracujem aj s inými režisérmi/kami, čisto len v polohe scénografky. V takýchto prípadoch si scénografiu naozaj „užívam“ – tieto moje scénografie tiež bývajú často oveľa náročnejšie, ako keď inscenáciu sama aj režírujem. Vnútorne si pri tom oddýchnem, lebo pri takejto tvorbe nepolemizujem sama so sebou, ale s iným tvorcom. Čo je úplne iný typ tvorivého dialógu. Tak isto, keď režírujem rada prizývam ku spolupráci aj iných výtvarníkov.

Pochádzate z Martina, preto si dovoľím otázku, či Vás ovplyvnilo martinské divadlo, prípadne čo iné malo vplyv pri voľbe Vašej životnej cesty?

Tých faktorov bolo naozaj mnoho. Niekde na začiatku to asi bolo listovanie knihami dejín umenia v rannom detstve, neskôr počas štúdia to bol môj pobyt na Katedre alternatívneho a loutkového divadla na DAMU v Prahe, potom tiež možnosť zúčastniť sa viacerých významných divadelných festivalov a vidieť tak naozaj rozličné tvorivé prístupy. Martinské divadlo je samozrejme fenomén.

Čo pre Vás znamenalo stretnutie s Michaelou Zakuťanskou?

S Michaelou som sa stretla už počas štúdia na VŠMU (na spoločných hodinách s názvom Úvod do réžie). Zaujal ma jej zmysel pre humor, výnimočný pozorovací talent, originalita a nepochybné autorské vlohy, rovnako ako aj podobný životný a umelecký náhľad - preto som ju oslovila na spoluprácu pri príprave mojej absolventskej inscenácie *Rodinné*

príbehy voľne podľa B. Srbljanovič, ktorá sa, myslím aj vďaka Michaelinmu autorskému vkladu, vydarila a obišla viacero festivalov, to bol začiatok našich tvorivých stretnutí, ktoré trvajú dodnes. Hneď po skončení školy som režírovala jej autorský debut *Havaj* v Divadle Alexandra Duchnoviča a neskôr som hosťovsky pracovala na sérii inscenácií jej textov v Prešovskom Národnom Divadle (PND), ktoré založila spolu s Júliou Rázusovou. Toto obdobie našej tvorivej spolupráce pokladám za veľmi plodné a obohacujúce a som zaň Michaele naozaj vďačná. PND mi ako nezávislá platforma otvorilo úplne iný priestor pre slobodnú experimentálnu tvorbu a umožnilo spolupracovať s množstvom zaujímavých inšpiratívnych ľudí.

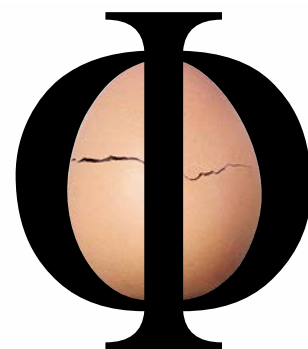
Čo pre Vás znamenalo stretnutie s Krásnou Helenou? A naším divadlom?

Krásna Helena? mi v úvode otvorila cestu ku gréckej mytológii a jej proto-indoeurópskym koreňom. Napriek veľkému množstvu času stráveného rešeršami a bádáním nielen v oblasti tejto mytológie, ale aj histórie, archeológie, filozofie či psychológie sa toto v samotnej inscenácii odráža len minimálne a podprahovo, keďže sme sa napokon rozhodli pre súčasný pohľad na vybrané témy. Každopádne ma to v mnohom obohatilo a rozšírilo obzory. V druhej fáze to bol prieskum a naozaj hĺbkové zamýšľanie sa nad fenoménmi krásy, lásky, vášne, sexuality, materstva, manželstva a partnerských vzťahov z viacgeneračných uhlov z pohľadu ženy.

Inscenačný proces v BDNR bol príjemný a nesmierne tvorivý, síce intenzívny a náročný, ale pritom často aj veľmi zábavný. Myslím si, že sa podarilo vytvoriť naozaj skvelý a kompatibilný tím navzájom sa inšpirujúcich tvorcov. Ďakujem všetkým zúčastneným, aj divadlu za túto krásnu skúsenosť.

Učíte na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Aký máte názor na to, že každý rok saotvára nový ročník s desiatkou adeptov/adeptiek herectva, réžie, scénografie.. a pod., a to napriek tomu, že všetci/všetky vieme, že po skončení štúdia sa nemajú kde zamestnať. Navyše, pri tejkvantite prijatých, je menšie množstvo ozaj talentovaných. Tento problém je vážnou témou, lebo súvisí s budúcnosťou, s tým ako dostať kvalitu a kvalitné osobnosti do tvorby, vyhnúť sa všadeprítomnému priemernu, tak častému na Slovensku. (Nehovoriac o tom, že tí/tie talentovaní/talentované odchádzajú študovať do zahraničia a ostávajú tam pôsobiť, to je už iná téma).

V tejto otázke je pre mňa svojim spôsobom zakódovaná, hneď aj odpoveď, s ktorou sa stotožňujem. Aktuálne po období covidu je však trochu iná situácia, kedy do popredia vystupuje skôr to, či bábkarskú tvorbu vôbec učiť. (Okrem fenoménu vyššie spomenutej tolerovanej priemernosti) nastali totiž teraz roky, keď sme na škole radi, že sa na niektorý z modulov prihlásil vôbec jeden adept či adeptka.. Ďalšou otázkou na zamyslenie je aj to, či sa umenie ako také dá učiť a naučiť. A dá resp. má hodnotiť známkami..

Po prvýkrát sa v BDNR predstavia ďalší dvaja členovia tímu: hudobník Anton Jaro a choreografka Libuša Bachratá. Ponúkame krátke profily.

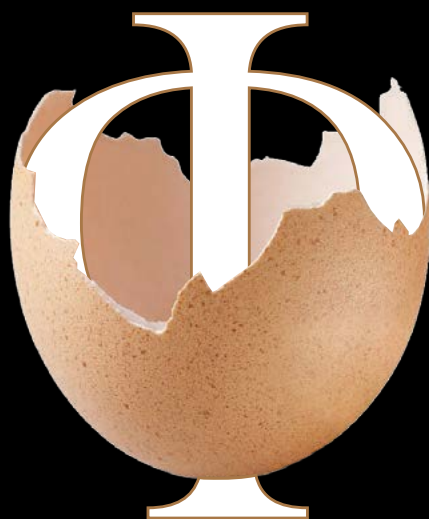
Anton Jaro

Navštevoval Ľudovú školu umenia na Štefánikovej ulici v Bratislave v odbore hra na klavíri. O hru na kontrabase sa začal zaujímať v 14-tich rokoch. Absolvoval bratislavské Štátne konzervatórium v triede Mgr. Rastislava Sokola (1993-1999), v štúdiu pokračoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave v triede Prof. Radoslava Šašinu (1999-2009), ktoré ukončil doktorátom. Ako kontrabasista sa zúčastnil na mnohých prestížnych interpretačných kurzoch a súťažiach. Skladbu začal študovať v roku 2010 u prof. Jevgenija Iršaia a v roku 2015 ju dokončil s magisterským titulom. Ako účastník letných skladateľských kurzov v Ostrave (2013) sa stretol na súkromných hodinách a seminároch so skladateľmi Bernhard Lang, Carola Bauckholt, Christian Wolff, Petr Kotík, Philip Glass, Michael Riessman, Peter Ablinger a iní. Ako interpret a skladateľ nepochybne patrí medzi propagátorov súčasnej hudby, ako na Slovensku tak aj v zahraničí, avšak je milovníkom aj hudby „starých majstrov“ či džezu.

Libuša Bachratá

Ukončila doktorandské štúdium na Katedre tanečnej tvorby Vysokej školy múzických umení. Ako pedagogička ľudového tanca pôsobí v SLUK-u, externe na VŠMU. Je pedagogičkou a choreografkou flamenca a rómskeho tanca. Koncertuje s flamencovým triom *Tocalo*, spolupracuje s andalúzskymi umelcami Juanom Cardénasom (spev) a Vallem Monjem (gitara), či s Luciou Ruibal z Cádiz (tanec). Ako choreografka spolupracuje s mnohými slovenskými divadlami a režisérmi, s Tanečnou skupinou *Partia* a Divadlom NUDE, kde pôsobí ako autorka, choreografka a performerka.

MAJÚ TO KRÁSNE ŽENY V ŽIVOTE ĽAHŠIE?

JE ŽENSKÁ KRÁSA DOSIAHNUTEĽNÁ POMOCOU TVRDEJ PRÁCE, SEBADISCIPLÍNY A ZÁKROKOV?

SÚ NAŠE TELÁ NAOZAJ NAŠE ALEBO PATRIA TÝM, KTORÍ IM DAJÚ „LAJK“ A KOMENTÁR?

VIACERÉ GENERÁCIE ŽIEN SA PROSTREDNÍCTVOM VLASTNÝCH PRÍBEHOV SNAŽIA ZADEFINOVAŤ SVOJ POSTOJ KU KRÁSE, K TOMU AKO OVPLYVŇUJE ICH ŽIVOT, VZŤAHY, SEX AJ OSOBNÉ NAPLNENIE.

Pri príprave projektu Krásna Helena boli realizované tri podcasty. Jeden sa venuje téme z hľadiska historického, vďaka profesorovi Martinovi Golemovi, druhý sa zamýšľa nad súčasnými podobami názorov na ženskú krásu. So svojimi názormi sa podelili vysokoškolská pedagogička Lujza Urbancová a dramaturgička Iveta Škripková. Tretí je rozhovor s režisérkou inscenácie Zojou Zupkovou. Podcasty pripravila Terézia Šušteková. Počas mája vznikol videorozhovor s autorkou hry Michaelou Zakuťanskou. Všetky podcasty a video nájdete na www.bdnr.sk, časť Flexxila.

Foto z premiéry Krásnej Heleny

(Foto: Dodo Šamaj)

JEDNOU VETOU

**ALEBO VIACERÝMI VETAMI
O DIANÍ V DIVADLE**

KVET KULTÚRY V MÁJI

BBSK každoročne udeľuje ocenenie Kvet kultúry a umenia ako poďakovanie výnimočným osobnostiam. 11. mája si v Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene z rúk predsedu BBSK Ondreja Luntera, podpredsedu BBSK Romana Malatinca a riaditeľa odboru kultúry Petra Černeka prevzali ocenenie Kvet kultúry a umenia 2023: tanečník a choreograf Igor Kovačovič, aforista Ondrej Kalamár, muzeologička Katarína Konečná, profesor Ľuboslav Majera a Spevácky zbor Cantus Monte Regis z Novej Bane.

MÁJOVÉ OCENENIE NA NOVEJ DRÁME

Na 19. ročníku festivalu, ktorý sa konal od 15. mája do 20. mája v Bratislave, bolo prezentovaných 10 inscenácií slovenských divadiel. Konalo sa viacero teatrologických a teoretických podujatí ako aj vyhodnotenie súťaže dramatických autorov a autoriek Dráma 22. V sobotu 20. mája sa konalo slávnostné odovzdávanie cien v dvorane MK SR, na ktorom sa zúčastnila práve menovaná, nová ministerka Silvia Hroncová. I keď sme neboli nominovaní do programu Novej drámy, ušla sa „nám“ cena v súťaži dramatických textov. Iveta Horváthová získala zvláštnu cenu Slovenského národného divadla za text *Miesto, kde sa to robí dobre*. Výsledky Novej drámy a tlačovú správu nájdete na www.novadrama.sk.

MÁJOVÉ VÝSLEDKY FPU TÝKAJÚCE SA ŽIADOSTÍ NA PODPORU TVORBY PRE ZRIAĐOVANÉ DIVADLÁ

Fond na podporu umenia hodnotil ponúknuté projekty v rámci sekcie zriaďovaných divadiel na divadelnú sezónu 2023/2024. Naše divadlo vypracovalo dva projekty. Prvým bol titul Roald Dahl *Matilda* v réžii Zuzany Strnátovej a Pavly Belickej a druhým *Deduško Leonard* v réžii Jiřího Jelínka. Fond podporil prípravu autorskej inscenácie *Deduško Leonard*. Ďakujeme. S tandemom Zuzana Strnátová a Paulína Belická sme sa dohodli na zmene titulu. Volá sa *Hudbatolárium* a je venovaný batol'atám. Týmto titulom začneme divadelnú sezónu 2023/2024. Tvorivý tím pracuje pod vedením režisérky Zuzany Strnátovej a premiéra je plánovaná na koniec septembra.

MDD V DIVADLE

Nezabudli sme na deti. Opäť sme sa pustili do niečoho nového a to práve pri príležitosti MDD. Pripravili sme pre naše publikum outdoorovú hru. Podľa príkladov z Čiech. Po prvýkrát v Banskej Bystrici!

NÁRODNÉ DIVADLO NA RAJ ČESKO Kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja

TAJOMSTVÁ OKOLO VILY DOMINIKA

NÁRODNÉ DIVADLO NA RAJ ČESKO Kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja

TAJOMSTVÁ OKOLO VILY DOMINIKA

Outdoorová hra pre deti od 6 rokov
Prvykrát opäť napíše z pátrania v uliciach okolo vily Dominika!

Pátrajte, hádajte, káňte? Tesko vos tajomstva?
Vybore! Ste na správnom mieste. V našej prvej, jedinej outdoorovej hre!

Máte radi/máte rady hru? Hráte sa stále?
Vybore! Práve vďaka našej hre sa staršie skutoční pátráci a skutočné pátráčky!

Ste zvedaví, ste zvedavé?
Vybore! Viete, aké tajomné sa skrývajú v uliciach okolo divadla?
V domoch okolo divadla? Co sa nachádza pod divadlom a ako sa tam dostaneme nepozorovane a temer tajne? Neviete, vybore!

Pozor, vezmite rozum do hri! A pravé nevy, šez treba!
Odieť sa pohodlne, obúť sa pohodlne, lebo budeme kráčať a dumať.
Zrazu vás rzadíme na skúpiť a každá bude ozajstne pátrá!

Odhajte tajomstvá okolo nášho divadla!
Nemyslíť si, prečo sa ľudovia nášho divadla voia vily Dominika?

Ne, a viete koľko tajomstiev sa skrýva okolo nášho divadla?
Energičky vyľúďte zopár hachanok, najkete správnu odpoveď a odtrhete sa na správnom mieste.

Z ničoho nič ako rá zelená lúka.
Tam, na zelenej lúke, odhalíte posledné tajomstvo tejto hry.

Na ceste za tajomstvom vás budú sprevádzať naši Dominikovia a Dominiky.
Matúš Holý, Ivana Kováčová a Terézia Susteková a.š.

Do toho, pátrácky a pátráčky
Nedeľa, 4. 6. o 16.00
Vstupné: 5€
Kapacita obmedzená!

Ďakujeme Stredoslovenskýmu galérii za spoluprácu.
Realizované s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja.

Zrealizované s fondami divadla. Divadelná sezóna 2023/2024 | Koncert, text, preroava Iva Š.
Príprav zložky EORR pod vedením Kultúrny Mažaryovej | Grafická sprava Veronika Šarňová.

MDD V DIVADLE - Tajomstvá okolo Vily Dominika

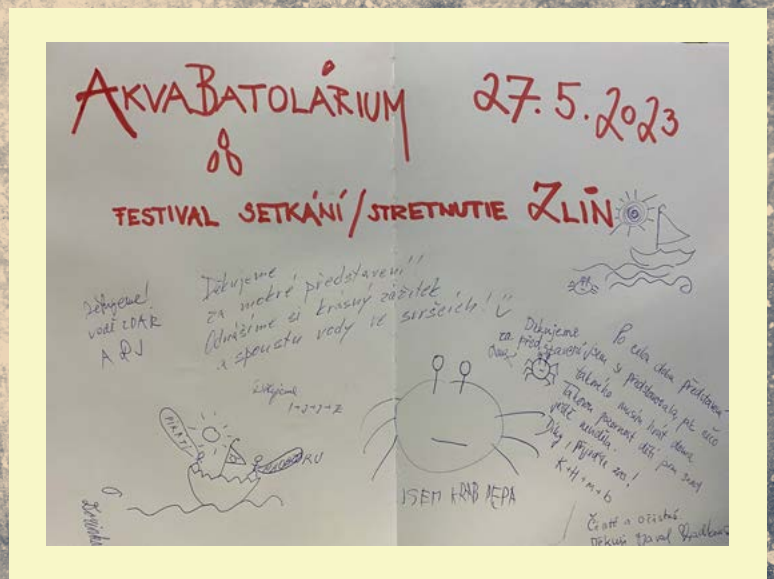
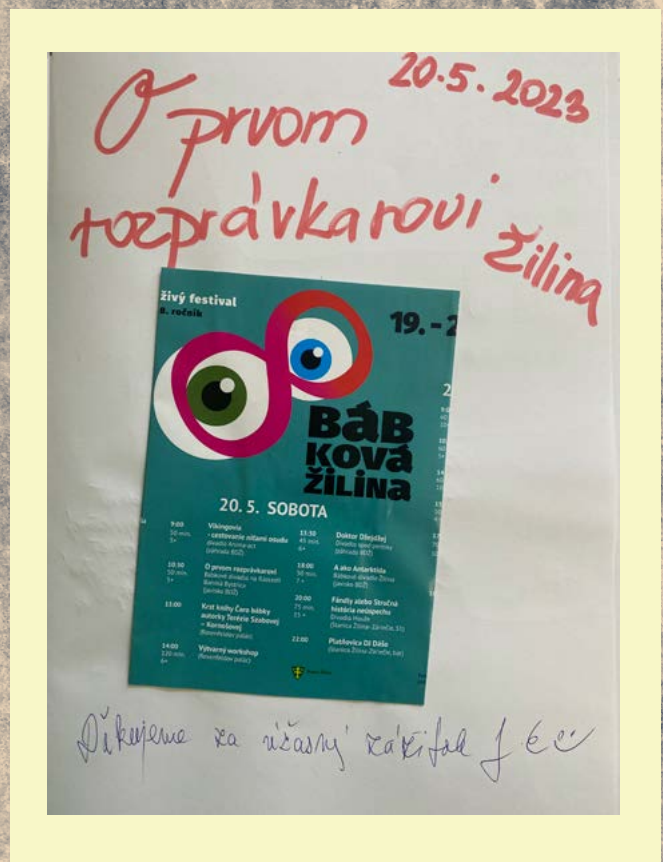
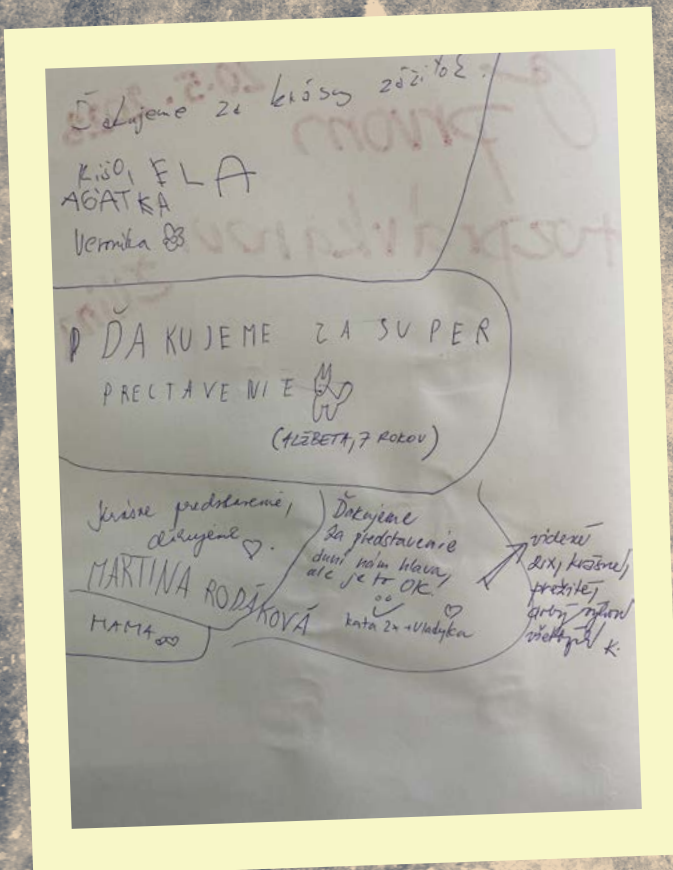

(Foto: Dodo Šamaj)

FESTIVALOVÝ JÚN

Čas letných festivalov je tu. Už 20. mája ste nás mohli s príbehom *O Prvom rozprávkarovi* (réžia M.Pecko) vidieť/ počuť na **Bábkovej Žiline**. O týždeň sme sa s veľkým úspechom zúčastnili prestížneho festivalu **Setkání** v Zlíne s Aquabatoláriom. 7. júna odohráme *Veľkú cestu* (réžia M.Homolová) pre divákov **Zámockých hier zvolenských** a v sobotu 24. júna predstavíme *Veľkú cestu* na festivale **Dotyky a spojenia** v Martine.

ZAÚJÍMAVÉ OHLASY

NEUVERITEĽNÉ

Počas mesiacov marec a apríl sme pripomienkovali navrhované znenie školskej reformy, ktorá sa pripravuje ako nový školský vzdelávací systém. (Teda, konkrétne oslovené účastníčky, prof. D. Inštorisová, Iveta Škripková, Barbora Jurínová, EDUdráma.) Zúčastnili sme sa dvoch online stretnutí s povereným pracovníkom NIVAM, zodpovedným za danú časť reformy. Bol ním pán Timotej Blažek. Podarilo sa nemožné. Pripomienky, aby sa divadelné predstavenia a divadlo stalo súčasťou kurikúl a odporúčaní pre učiteľov/učiteľky všetkých stupňov vzdelávania, boli akceptované!!! Pripravuje sa metodická príručka Dramatickej výchovy. Veríme, že postupne sa myšlienky neformálneho vzdelávania divadlom a kreativity stanú súčasťou vzdelávania v našich školách. A prispesú k rozvoju kultúrnej gramotnosti našich detí.

EDUFEST

Intenzívne pripravujeme.

Medzinárodná divadelná prehliadka zameraná na participatívne divadlo a rozvoj publika. Prvý krát na Slovensku.

Zážitkové semináre, tvorivé ateliéry, výnimočné predstavenia, výnimoční ľudia, otvorené diskusie!!!

SEPTEMBER - DECEMBER 2023

Projekt podporil Fond na podporu umenia.

V spolupráci s Divadelným ústavom, EDUdrámou v Bratislave, s Post Bellum, s českými, slovenskými a ukrajinskými divadlami.

PERSPEKTIVY TEATROLOGIE 4

Renomovaná teatrologická spoločnosť v Čechách organizuje pravidelne odborné konferencie. V dňoch 24.- 26. 5. sa konala ďalšia séria rozdelená do troch tematických blokov. Pedagogicko-vzdelávací panel, múzejnícko-historický panel a metodologicko-teoretický panel. V treťom paneli, dňa 24. 5., vystúpila I. Škripková s príspevkom *Myšlienky o divadle: rodovo citlivé & rodovo slepé divadlo?*, v ktorom sa venovala rodovému mysleniu v divadle a súvislostiam medzi feminizmami v divadle a rodovým myslením. Na záver dňa sa konala zaujímavá diskusia s témou *Ako koncipovať divadelné dejiny*. Slovenské farby na konferencii reprezentovali prof. Nadežda Lindovská, teatrologička a šéfredaktorka časopisu Slovenské divadlo Michaela Mojžišová. Viac o konferencii a príspevkoch nájdete www.teatrologie.cz/perspektivy.

PRE DETI

Nedeľa 4. jún o 10.00 hod. | Teátrium

AKVABATOLÁRIUM

Pre batolátá, od 10 mesiacov do 3 rokov.

Zúčastnite sa výpravy z kúpeľne až do mora, vďaka jednoduchej hre s vodou, zvkmi a predmetmi, ktoré s ňou bežne súvisia.

Réžia: Monika Kováčová a. h. | Réžijná spolupráca: Marián Pecko

Hudba: Andrej Krajčovič a. h. | Výprava: Františka Fehérová a. h.

Výroba: ateliéry BDNR pod vedením Kataríny Mažáryovej

Hrá: Mária Šamajová

Vstupné: 4 € dospelí, 2€ deti

Nedeľa 4. jún o 16.00 hod. | Vila Dominika a okolie

TAJOMSTVÁ OKOLO VILY DOMINIKA

Outdoorová hra pre deti od 6 rokov.

Pre všetkých malých a veľkých, čo milujú pátranie a hry.

Prvýkrát ozajstné napätie z pátrania v uliciach okolo vily Dominika.

Odhalíte nečakané tajomstvá ulíc a budov v okolí vily,

ak (!) správne vylúštíte hádanky a hlavolamy.

Na ceste za tajomstvami vás budú sprevádzať naši Dominikovia a Dominiky:

Matúš Hollý, Ivana Kováčová a Terézia Šusteková a.h.

Dakujeme Stredoslovenskej galérii za spoluprácu.

Vstupné: 5 €

Nedeľa 11. jún o 16.00 hod. | Teátrium

MARTA GUŚNIOWSKA

DOBRÚ CHUŤ, VLK!

Pre deti od 4 rokov.

Hra o výnimočnom priateľstve plná humoru a nonsensu.

Preklad a réžia: Marián Pecko

Výprava: Eva Farkašová a. h. | Hudba: Róbert Mankovecký a. h.

Hrajú: Mária Šamajová, Ivana Kováčová

Vstupné: 6 €, predpredaj 5,50 €

Inscenácia vznikla s podporou Poľského inštitútu.

Nedeľa 18. jún o 16.00 hod. | PREMIÉRA!!! | Sála BDNR

MARTA GUŚNIOWSKA

KAMIL

Pribeh šteňaťa.

Pre deti od 4 rokov.

Preklad, réžia: Marián Pecko | Výprava: TOY BOX a.h.

Realizácia bábok: Michaela Urbanová a.h. | Hudba: Róbert Mankovecký a.h.

Video stream, strih, projekcie: Samuel Mažary, Dodo Šamaj, Natália Hazáková a.h.

Technická podpora: Michal Duriš Jr. a.h. | Hrajú: Mária Šamajová / Matúš Hollý

Hlasy: Ján Kožuch a.h., Ivana Kováčová, Marianna Mackurová, Matúš Hollý, Marianna Đuranová a.h.

Pôvodná hra renomovanej poľskej autorky pre deti Marty Guśniowskej napísaná pre naše divadlo. Osobitým rukopisom vtipne a citlivo sprítomňuje svet zvieratiek a ľudí.

Náš Kamil je dojmavý príbeh psíka z útulku, ktorý sa ocitne v starého osamelého pána.

Obidvaja si musia na seba zvykať. A to nejde bez rôznych nedorozumení a beštárstiev.

Zvyknú si nakoniec na seba?

A čo to všetko znamená pre psíka a pre jeho pána nám porozpráva osobne - pes Kamil.

Príbeh očami malého psa o jeho (ne)príjati do rodiny je divadelne bohatým rozprávaním

o tom, čo je dôležité medzi dvomi osamelými dušami.

Vstupné: 6 €, predpredaj: 5,50 €

Realizované s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja.

PRE DOSPELÝCH

Piatok 9. jún o 19.00 hod. | PREMIÉRA !!! | sála BDNR

MICHAELA ZAKUŤANSKÁ

KRÁSNA HELENA?

Fakty a mýty o kráse, láske a sexe pohľadom dnešných žien.

Majú to krásne ženy v živote ľahšie?

Je ženská krása dosiahnuteľná pomocou tvrdej práce, sebadisciplíny a zákrokov?

Sú naše telá naozaj naše alebo patria tým, ktorí im dajú "lajk" a komentár?

Viaceré generácie žien sa prostredníctvom vlastných príbehov snažia

zadefinovať svoj postoj ku kráse, k tomu ako ovplyvňuje ich život, vzťahy, sex,

aj osobné naplnenie.

Réžia, výprava: Zoja Zupková a.h.

Dramaturgia: Iveta Škripková | Hudba: Anton Jaro ml. a.h.

Pohybová spolupráca: Libuša Bachratá a.h.

Výroba: ateliéry BDNR pod vedením Kataríny Mažáryovej

Hrajú: Marianna Đuranová, Marianna Mackurová, Ľubica Pradidová,

Alena Sušilová a.h.,

Vstupné: 8 €, predpredaj 7,50 €

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Realizované s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja.

DIVADLO NA FESTIVALE:

Streda 7. jún o 10:00 hod. | festival Zámocké hry Zvolenské, Zvolen

Sobota 24. jún o 10:00 hod. | festival Dotyky a spojenia, Martin

VEĽKÁ CESTA

Dobrodružné putovanie

dvoch malých hrdinov pre všetky deti

od 2,5 roka a tiež pre deti so zrakovým a sluchovým znevýhodnením.

Scenár, réžia: Michaela Homolová a.h.

Hrajú: Marianna Mackurová, Mária Šamajová, Ľubica Pradidová

EDUFEST

Medzinárodná divadelná prehliadka zameraná

na participatívne divadlo a rozvoj publika.

Zážitkové semináre, tvorivé ateliéry, výnimočné predstavenia,

výnimoční ľudia, otvorené diskusie!!!

SEPTEMBER - DECEMBER 2023

Projekt podporil Fond na podporu umenia.

V spolupráci s Divadelným ústavom, EDUdrámou v Bratislave, Post Bellum,

českými, slovenskými a ukrajinskými divadlami.

SVETLÝ DEŇ

V rámci projektu MOFEM 23, podporeného Ministerstvom Kultúry SR, organizujeme

Svetlý deň pre sluchovo a zrakovo znevýhodnené deti, ich rodičov a pedagógov a pre

organizované skupiny školákov, s cieľom inklúzie divákov/diváčok zvyhodnených

a znevýhodnených komunít.

23.6. o 10:00 hod. VEĽKÁ CESTA

28.6. o 10:00 hod. O MEDUZKE, PUTOVNÉ UŠKO, TVORIVÉ DIELNE

29.6. o 10:00 hod. O PRVOM ROZPRÁVKARVI

PRAJEME VÁM NEZABUDNUTEĽNÉ HRAVÉ LETO A TEŠÍME SA NA VÁS PO PRÁZDNIACH !!

Zmena programu vyhradená!

Bábkové divadlo na Rázcestí, Skuteckého 14, 974 01 Banská Bystrica, tel.: +421 48 41 25 513, +421 48 41 25 623, web: www.bdnr.sk, mail: vstupenky@bdnr.sk

Kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja.

Predpredaj vstupeniek: www.goout.net/sk alebo na vrátnici divadla (v pondelok až piatok 8:00 - 16:00 hod.)

Rezervované vstupenky je potrebné vyzdvihnúť najneskôr polhodinu pred začatím predstavenia, inak budú uvoľnené do predaja.

TIRÁŽ

Napísala, redakčne pripravila Iveta Škripková.

Grafická úprava Veronika Šántová.

Spolupracovali Lívia Pyšná, Katarína
Mažáryová.

Foto Dodo Šamaj.

Zvesti 3/4/5 2023, jún 2023, BDNR.

Kultúrna inštitúcia

Banskobystrického samosprávneho kraja.